

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud prvního stupně rozhodl samosoudkyní Mgr. Zdeňkou Winklerovou ve věci

žalobce: **J.M.**, narozený xxx
bytem xxx
zastoupený advokátem JUDr. Alešem Dvouletým
sídlem Londýnská 674/55, 120 00 Praha 2

za účasti: **Hlavní město Praha**, IČO 00064581
sídlem Mariánské náměstí 2, 110 00 Praha 1
zastoupené advokátem JUDr. Janem Nemanským
sídlem Těšnov 1059/1, 110 00 Praha 1

o nahrazení rozhodnutí pozemkového úřadu podle zákona o půdě,
o žalobě pro zmatečnost podané Českou republikou – Státním pozemkovým úřadem, IČO 01312774, sídlem Husinecká 1024/11a, 130 00 Praha 3, zastoupené advokátem Mgr. Dušanem Sedláčkem, sídlem Na Florenci 2116/15, 110 00 Praha 1, proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. května 2021, č. j. 29 Co 210/2020-144

takto:

- I. Žaloba pro zmatečnost podaná Českou republikou – Státním pozemkovým úřadem dne 23. září 2021 proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. května 2021, č. j. 29 Co 210/2020-144 se zamítá.
- II. Česká republika – Státní pozemkový úřad je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně ve výši 4 356 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto usnesení k rukám JUDr. Aleše Dvouletého, advokáta.
- III. Ve vztahu mezi Českou republikou – Státní pozemkový úřad a Hlavním městem Praha nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou pro zmatečnost doručenou soudu dne 23. 9. 2021 napadla Česká republika – Státní pozemkový úřad (dále též „zmatečnostní žalobkyně“) rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 29 Co 210/2020-144 s odůvodněním, že nesprávným postupem soudu jí byla odňata možnost jednat před soudem (§ 229 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, dále jen „o. s. ř.“), neboť s ní městský soud jako s účastníkem řízení vůbec nejednal s tím, že tento zmatečnostní důvod se vztahuje i na řízení před soudem prvního stupně, a proto navrhuje též zrušit jeho rozsudek. Poukázala přitom na nálezy Ústavního soudu ze dne 13. 5. 2014, sp. zn. PL. ÚS 35/11 a na to, že ve znění účinném do 31. 12. 2012 § 9 odst. 8 zákona č. 229/1991 Sb. Pozemkový fond ČR (právní předchůdce zmatečnostní žalobkyně) účastníkem řízení byl, neboť i nadále tento subjekt (resp. zmatečnostní žalobkyně jako jeho právní nástupce) poskytuje náhrady podle zákona č. 229/1991 Sb. Soud tak rozhodl o povinnosti zmatečnostní žalobkyně vůči žalobci, aniž měla možnost se v řízení bránit. Při jednání pak doplnil, že žalobce proti zmatečnostní žalobkyni zahájil navazující řízení, kde se domáhá zaplacení náhrady za nevydané pozemky ve výši téměř 149 mil. Kč. O existenci vztahu mezi tímto řízením a řízením o zaplacení svědčí to, že paralelní řízení bylo přerušeno do skončení dovolacího řízení proti rozsudku Městského soudu v Praze, č. j. 29 Co 210/2020-144. Akcentovala to, že

Shodu s prvopisem potvrzuje I.Š.

žalobou proti části páté se žalobce v podstatě domáhal změny rozhodnutí zmatečností žalobkyně v té, že mu náleží náhrada za nevydané pozemky. Pro zmatečností žalobkyně to znamená to, že v navazujícím řízení bude soud vycházet z výsledků tohoto řízení, jak je to obvyklá praxe též v restitučních sporech ohledně vydávání náhradních pozemků soudem.

2. Žalobce navrhl zamítnutí žaloby, neboť řízení u odvolacího soudu žádnou kasační vadou zatíženo nebylo. Nález Ústavního soudu ze dne 13. 5. 2014, sp. zn. PL. ÚS 35/11 řešil typově odlišnou věc. Účastensství v tomto řízení se řídí ust. § 250a o. s. ř. a správní orgán tímto účastníkem není. Ohledně zaplacení požadavku na náhradu od zmatečností žalobkyně by muselo následovat samostatné řízení. V navazujícím řízení pak zmatečností žalobkyně může uplatnit všechny své téze, odkázal na ust. § 135 o. s. ř. a připomněl, že žalobci je už 75 let. Podotkl, že zmatečností žalobce nepostupuje ani systematicky, neboť se nedomáhá účasti ve všech obdobných řízeních.
3. Další účastník řízení, Hlavní město Praha, požadoval žalobě pro zmatečnost vyhovět, když náhradu by žalobci měla vyplátit právě zmatečností žalobkyně, která by tak měla mít nárok hájit svoje práva a povinnosti před soudem. Rovněž odkázal na nález Ústavního soudu ze dne 13. 5. 2014, sp. zn. PL. ÚS 35/11.
4. Řízení o žalobě pro zmatečnost bylo přerušeno do skončení dovolacího řízení usnesením č.l. 183 a usnesením na č.l. 200 bylo rozhodnuto o pokračování v řízení.
5. Ze spisu vedeného Obvodním soudem pro Prahu 9 pod sp. zn. 24 C 65/2018, **bylo zjištěno**, že soudní řízení bylo zahájeno návrhem podle části páté o. s. ř. a žalobce se domáhal nahrazení rozhodnutí Státního pozemkového úřadu (tj. zmatečností žalobkyně) č. j. PÚ 699/91/2 ze dne 19. 10. 2018 o tom, že žalobce není vlastníkem nemovitosti dle PK část parc. č. xxx v kultuře role o výměře 124 280 m² v k. ú. xxx, a že za nevydanou nemovitost mu přísluší náhrada podle zákona č. 229/1991 Sb. ve výši 23 958 480 Kč, když rozhodnutím Státního pozemkového úřadu bylo rozhodnuto, že se žalobci tento pozemek nevydává, ale nepřísluší mu žádná náhrada podle zákona č. 229/1991 Sb. Státní pozemkový úřad se podáním ze dne 8. 2. 2019 domáhal svého vstupu do řízení (č.l. 23), obvodní soud o tomto návrhu rozhodl tak, že jej jako účastníka do řízení nepřibírá usnesením ze dne 26. 3. 2019, č. j. 24 C 65/2018-24, následně již soudy se zmatečností žalobkyně nejednaly. Obvodní soud pro Prahu 9 zastavil řízení co do požadavku na určení, že žalobci přísluší náhrada ve výši 23 958 480 Kč, když vysvětlil, že co do tohoto požadavku by osobou žalovanou musela být zmatečností žalobkyně a proto tento požadavek nelze projednat v rámci řízení o návrhu podle části páté o. s. ř. (*viz protokol o jednání ze dne 17. 1. 2020, č. j. 24 C 65/2018-50*). Ve zbytku žalobě vyhověl rozsudkem ze dne 12. 2. 2020, č. j. 24 C 65/2018-70 s tím, že žalobci za nevydanou nemovitost přísluší náhrada podle zákona č. 229/1991 Sb. Proti tomuto rozsudku podalo Hlavní město Praha včasné a přípustné odvolání, odvolací soud nařídil jednání na den 8. 10. 2020, na které předvolal žalobce i Hlavní město Praha prostřednictvím jejich zástupců, kteří se uvedeného dne jednání zúčastnili (*viz doručky č.l. 88, evidenční list č.l. 90*). Při jednání pak odvolací soud vyhlásil rozsudek č. j. 29 Co 210/2020-93, kterým napadený rozsudek změnil tak, že řízení zastavil. K dovolání žalobce bylo rozhodnutí odvolacího soudu zrušeno rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 2021, č. j. 28 Cdo 303/2021-124. Městský soud v Praze nařídil jednání na den 20. 5. 2021, na které předvolal žalobce i Hlavní město Praha prostřednictvím jejich zástupců, kteří se uvedeného dne jednání zúčastnili (*viz doručky č.l. 140, evidenční list č.l. 141*), a při jednání vyhlásil rozsudkem č. j. 29 Cdo 210/2020-144, kterým rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 12. 2. 2020, č. j. 24 C 65/2018-70 potvrdil a Hlavnímu městu Praha uložil zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení. Proti tomuto druhému rozsudku odvolacího soudu podalo Hlavní města Praha dovolání, které bylo odmítnuto usnesením Nejvyššího soudu ze dne 5. 1. 2022, č. j. 28 Cdo 3124/2021-190, jež nabylo právní moci dne 25. 1. 2022.
6. Žalobce a zmatečností žalobkyně pak shodně uvedli, že žalobce proti zmatečností žalobkyně podal žalobu na zaplacení náhrady za nevydané pozemky, řízení je vedeno u Obvodního soudu pro Prahu

3 pod sp. zn. 17 C 117/2021 a řízení bylo přerušeno do skončení dovolacího řízení v této věci sp. zn. 28 Cdo 3124/2021 (*viz usnesení Městského soudu v Praze ze dne 17. 2. 2022, č. j. 72 Co 32/2022-121 na č.l. 218 spisu*), žalobce a zmatečnostní žalobkyně pak shodně uvedl, že řízení je nařízeno na 10. 6. 2022. Mezi účastníky není žádný spor ve skutkových otázkách; sporná je jen otázka právní, zda zmatečnostní žalobkyně měla či neměla být účastníkem předmětného řízení (když není sporu o tom, že soud s ní jako s účastníkem nejednal).

7. Podle ustanovení § 229 odst. 3 o. s. ř. žalobou pro zmatečnost účastník může napadnout též pravomocný rozsudek odvolacího soudu nebo jeho pravomocné usnesení, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé, jestliže mu byla v průběhu řízení nesprávným postupem soudu odňata možnost jednat před soudem. Totéž platí, jde-li o pravomocný rozsudek soudu prvního stupně, proti němuž není odvolání přípustné podle § 202 odst. 2.
8. **Po právní stránce** dospěl městský soud k následujícím závěrům: Proti napadenému rozsudku Městského soudu v Praze je žaloba pro zmatečnost podle § 229 odst. 3 o. s. ř. obecně **přípustná**, neboť se jedná o rozsudek odvolacího soudu, který nabyl právní moci. Zmatečnostní žalobkyně je **subjektivně oprávněna** podat žalobu pro zmatečnost proti napadenému rozsudku, neboť tvrdí, že uvedeným rozsudkem jí byla uložena povinnost a právě jí byla odňata možnost jednat před soudem (*viz odůvodnění usnesení Ústavního soudu ze dne 21. 9. 2021, kterým byla odmítnuta ústavní stížnost zmatečnostní žalobkyně pro nevyčerpání procesního prostředku, tj. žaloby pro zmatečnost dle § 229 odst. 3 o. s. ř., č.l. 168 spisu*). Napadené usnesení nebylo zmatečnostní žalobkyni doručeno. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 5. 1. 2022 nabylo právní moci dne 25. 1. 2022 a žaloba pro zmatečnost doručena soudu dne 23. 9. 2021 tak byla podána **včas** (§ 234 odst. 1 ve spojení s § 235 odst. 2 o. s. ř., konec lhůty pro podání žaloby pro zmatečnost dle § 229 odst. 3 tak připadl na den 25. 3. 2022). Na základě shora uvedených zjištění ze soudního spisu však soud dospěl k závěru, že žaloba pro zmatečnost **není důvodná**.
9. Odnětím možnosti jednat před soudem se rozumí postup soudu, jímž znemožnil účastníku řízení realizaci procesních práv, která mu občanský soudní řád dává (například právo účastnit se jednání, činit přednesy, navrhnout důkazy, vyjadřovat se k provedeným důkazům apod.). O zmatečnost přitom jde, jen jestliže šlo o postup nesprávný (uvažováno z hlediska zachování postupu soudu určeného zákonem nebo dalšími obecně závaznými právními předpisy) a jestliže se postup soudu projevil v průběhu řízení, a nikoliv také při rozhodování (*srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 1997, sp. zn. 2 Cdon 1420/96, nebo ze dne 24. 4. 2007, sp. zn. 26 Cdo 2252/2006*). Odnětím možnosti jednat před soudem v tom smyslu, aby postup soudu bylo možno označit za zmatečný, je míněn postup, který je v rozporu se zákonem nebo jinými obecně závaznými právními předpisy (*viz též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 4. 2003, sp. zn. 21 Cdo 2179/2002*), a naopak, že postupem, který je v souladu se zákonem, nemůže být účastníku řízení odňata možnost jednat před soudem (*ke tomu viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2003, sp. zn. 29 Odo 373/2002*).
10. Podle § 250c odst. 1 o. s. ř. účastníky řízení jsou žalobce a ti, kdo byli účastníky v řízení před správním orgánem.
11. Okruh účastníků restitučního řízení podle zákona č. 229/1991 Sb., ve znění provedeném novelou č. 503/2012 Sb., je vymezen v ustanovení § 9 odst. 8 cit. zákona a to tak, že účastníky řízení podle tohoto ustanovení jsou oprávněná osoba, která uplatnila nárok na vydání nemovitosti u pozemkového úřadu, a povinná osoba; *viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2016, sp. zn. 28 Cdo 2044/2015, uveřejněné pod číslem 33/2018 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek*.
12. K účastenství správního orgánu, který vydal žalobou napadené rozhodnutí (tj. k účastenství zmatečnostní žalobkyně) se Nejvyšší soud již opakovaně zabýval. Podle ustálené rozhodovací praxe, správní orgán, který vydal rozhodnutí v soukromoprávní věci, není účastníkem řízení podle části páté o. s. ř. (a v tomto řízení nejde o přezkum rozhodnutí správního orgánu); úloha správního orgánu

spočívá jen v tom, že na výzvu předloží soudu spisový materiál a že se může vyjádřit k žalobě, kterou je mu soud povinen doručit (§ 250c o. s. ř.), viz např. *odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 4. 2021, sp. zn. 28 Cdo 725/2021*. Poukaz na ty závěry rozhodovací praxe, dle nichž účastníkem řízení podle § 250a odst. 1 o. s. ř., je rovněž stát (Česká republika), pokud předmětem správního řízení byl spor vyplývající ze vztahů soukromého práva, není v dané věci případný, neboť tento závěr byl v dovolatelem odkazovaném nálezu Ústavního soudu ze dne 13. 5. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 35/11, uveřejněném pod č. 146/2014 Sb. formulován ve specifické situaci, kdy byl správním orgánem posuzován nárok na náhradu za nemovitý majetek zanechaný v roce 1945 občany České republiky na Podkarpatské Rusi. Postavení státu jako účastníka řízení podle ustanovení § 250a o. s. ř. se v těchto případech neodvíjí od jeho postavení jakožto ve věci rozhodujícího správního orgánu, nýbrž od postavení účastníka předmětného správního řízení (předmětem správního řízení jsou i práva a povinnosti státu, který ve správním řízení vystupuje v postavení ve věci rozhodujícího správního orgánu; viz bod 35. odůvodnění cit. nálezu).

13. To, že absence účastenství zmatečností žalobkyně v řízení není zmatečností vadou, lze dovodit též z toho, že dovolací soud shledal dovolání žalobce přípustné a v tom případě by musel sám z vlastní iniciativy v kasačním rozhodnutí poukázat i na přítomnost této zmatečností vady v rozsudku ze dne 23. 2. 2021, č. j. 28 Cdo 303/2021-124 (srov. § 242 odst. 3 o. s. ř.).
14. Městský soud zdůrazňuje, že napadeným rozhodnutím nebyla zmatečností žalobkyni uložena žádná vykonatelná povinnost a proto nemohla přezkoumávaným rozsudkem utrpět újmu. Žalobce totiž svůj nárok na peněžitou náhradu uplatnil klasickou civilní žalobou směřující právě proti zmatečností žalobkyni, kde žalobkyně bude vytvořený dostatečný procesní prostor hájit svoje práva. Z uvedených důvodů soud žalobu pro zmatečnost odůvodněnou ust. § 229 odst. 3 o. s. ř. proti odvolacímu rozsudku zamítl postupem podle § 235e odst. 2 o. s. ř. (výrok I.).
15. O nákladech řízení účastníků o žalobě pro zmatečnost (výrok II.) bylo rozhodnuto podle § 235a odst. 2 ve spojení s ust. § 142 odst. 1 a § 151 odst. 3 o. s. ř. Žalobce byl plně úspěšný a má tak právo na náhradu nákladů řízení představovaných odměnou advokáta určenou podle § 6 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif v platném znění (dále jen „AT“) za 2 úkony právní služby dle § 11 odst. 1 AT (vyjádření ve věci samé a účast na jednání soudu dne 31. 3. 2022) po 1 500 Kč z tarifní hodnoty 10 000 Kč dle § 9 odst. 1 AT (srov. *usnesení Ústavního soudu ze dne 4.11.2010, sp. zn. II. ÚS 2902/10, usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 2. 2022, sp. zn. 4 Co 376/2021 nebo ze dne 3. 3. 2022, sp. zn. 4 Co 297/2021*), náhradou hotových výdajů dle § 13 odst. 4 AT 600 Kč (tj. 2 x 300 Kč), vše zvýšeno o DPH 21 % (756 Kč), celkem tedy 4 356 Kč.
16. Hlavní město Praha pak v řízení o žalobě pro zmatečnost bylo neúspěšné, neboť navrhovalo zrušení napadených rozsudků, a nelze jej tak považovat za úspěšného účastníka ve smyslu § 142 odst. 1 o. s. ř., proto má právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo.

Poučení:

Proti tomuto usnesení lze do 15 dnů od jeho doručení podat u Městského soudu v Praze odvolání k Vrchnímu soudu v Praze.

Nebude-li povinnost stanovená tímto usnesením plněna dobrovolně, má oprávněný možnost domáhat se jejího splnění návrhem na výkon rozhodnutí (nařízení exekuce).

Praha 31. března 2022

Mgr. Zdeňka Winklerová, v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje I.Š.